

**Prekenhåndboka (i Dagen):
Pinsedag (27. mai 2007)**

Pinse

Jan Bygstad.

Tekstgjennomgåelse, 21. mai 2007.

TEKST: Apgj 2,36 - 41

Pinse var i GT en av de tre høytidene i året der, der hele Guds folk skulle samles for Herrens åsyn (5Mos 16,16). Den kalles ”ukenes høytid” i Mosebøkene, og faller altså 7 uker etter påske. Opprinnelig var dette en innhøstningshøytid - en ”høsttakkefest” - som markerte avslutningen av kornhøsten (2Mos 34,22). Slik utgjør den et forbilde på det pinsen handler om i den nye pakt, når innhøstningen av folkeslagene begynner i og med Pinsedag i Jerusalem. På Jesu tid ble pinse også feiret til minne om lovgivningen på Sinai. Ifølge tidsangivelsene i 2. Mos. ble de ti bud gitt nettopp 7 uker etter utgangen fra Egypt. Derfor ble 2. Mos 19 - 20 lest i tempelet og synagogene denne dagen, noe som utgjør en viktig del av bakgrunnen for det vi hører i Apgj 2.

Ifølge NT hadde apostlene mottatt Den hellig Ånd før Pinsedag (Joh 20,21f). Det er viktig å være oppmerksom på at det vi hører om Åndens komme i Apgj 2, er en frelseshistorisk begivenhet, dvs. en engangshendelse som verken skal eller kan gjentas, men som har en rekkevidde som gjelder all påfølgende historie, alle etterfølgende generasjoner. Guds Sønn er opphøyet til Faderens høyre hånd, og sender nå ”det som var lovt” (Luk 24,49) over sine apostler og sin menighet (Apg 2,33).

Prekenteeksten for dagen er i år hentet fra en av dagens tilleggstekster, og handler om reaksjonene på og frukten av Peters tale på Pinsedag.

36 Så skal da hele Israels folk vite for visst at Gud har gjort ham både til Herre og til Messias, denne Jesus som dere korsfestet.

Dette er avslutningen på Peters tale. I denne vitner apostelen sterkt om hvordan Jesus i sin død og oppstandelse oppfyller Guds løfter i GT, og konkluderer så med å forkynne at den Jesus som folket har forkastet, er den Gud har utvalgt og opphøyet til Messias, dvs. den i GT lovede Frelser. (se Salm 118,22)

37 Men da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de sa til Peter og de andre apostlene: Hva skal vi gjøre, brødre?

Peters tale rammer folket i samvittigheten og skaper syndenød. Dette svarer til det Jesus hadde sagt skulle være Talsmannens gjerning: ”Han skal overbevise verden om synd ... fordi de ikke tror på meg” (Joh 16,8f). Det er bare denne hjerteoverbevisning om egen synd som kan skape behovet for frelse, og spørsmål om hva en skal gjøre for å bli frelst. Det naturlige menneske stiller ikke dette spørsmålet av seg selv. Men der dette spørsmålet stilles på ramme alvor, har vi et avgjørende tegn på at Guds Ånd er i arbeid.

38 Peter sa til dem: Omvend dere, og la dere alle døpe på Jesu Kristi navn til syndenes forlatelse, så skal dere få Den Hellige Ånds gave.

For at et menneske skal bli sant frelst, må det bli omvendt og ta imot evangeliet. Ordet 'omvendelse' betyr bokstavelig ”å endre sinn”, dvs. å få et nytt sinn, og handler i NT om det som profeten Jesaja beskriver slik: ”Den ugudelige må forlate sin vei og den urettferdige sine tanker og omvende seg til Herren, så skal han forbarme seg over ham, og til vår Gud, for han vil gjerne forlate alt. For mine tanker er ikke deres tanker, og deres veier er ikke mine veier, sier Herren” (Jes 55,7-8). Det er et sinn som omskiftes fra å elske synden til å frykte og vende seg fra den. Dette er en viktig side ved lovens gjerning hos oss. Dernest tar en imot evangeliet ved å bruke det nådemiddel Jesus selv har innstiftet, dåpen: Gjennom dåpen får en syndenes forlatelse, og derfor sier Jesus uttrykkelig at den er nødvendig til frelse (Mark 16,16). Ved omvendelse og tro mottar en dermed også Den hellige Ånd i dåpen.

39 For løftet tilhører dere og deres barn, og alle dem som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller til seg.

Når verset innledes med ”For”, gir dette begrunnelsen for at Peter kan love så store ting som vi hører i foregående vers: Guds løfte. Løftet til Israels folk finner vi i tallrike sammenhenger i GT, og dette utgjør også bakgrunnen for at Paulus senere kan tale om evangeliet ”for jøde først, og så for greker” (Rom 1,16). Vi merker oss her at Peter også taler om at dette løftet tilhører barna, noe som ut fra sammenhengen innebærer at også barna skal døpes. I den gamle pakt ble barna lukket inn i pakten med Gud gjennom omskjærelsen (1Mos 17), i den nye pakt skjer det samme gjennom dåpen (se Kol 2,11f). Dette gjelder da ”så mange som Herren kaller til seg”, det være seg voksne eller barn.

40 Også med mange andre ord vitnet han, og han formante dem og sa: La dere frelse fra denne vrang slekt!

Vi får her ikke et fullstendig referat av den samtale som foregikk med folket etter Peters tale, men kun en kort sammenfatning av hovedinnholdet i Peters vitnesbyrd. Dette innebærer at det å bli frelst skaper et skille: En frelses ikke bare fra synden og døden, men også fra verden (jfr. Joh 17,16; 18,36f). Dette henger sammen med at Jesu frelsesverk på korset nettopp består i å bli ”fridd ut av den nåværende onde verden” (Gal 1,4).

41 De som nå tok imot hans ord, ble døpt. Og den dagen ble det lagt til omkring tre tusen sjeler.

Pinsedagens frukt for evigheten var vel 3000 sjeler. En bør her legge merke til uttrykket ”ble lagt til”. Tankegangen er her for det første at den som legger et menneske til menigheten, er Ånden. Et menneske blir ikke et lem i Kristi menighet ved selv å melde seg inn, - det er et Guds verk. For det andre innebærer uttrykket at menigheten, Guds folk, ikke er noe som blir til på Pinsedag. Guds menighet eksisterer allerede, og har fantes i verden gjennom hele den gamle pakts tid. Å bli et Guds barn er å bli ”innpodet på oljetreet” (Rom 11,24).

Jan Bygstad

